

ФІНАНСОВІ ІНТЕРЕСИ ТА ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

FINANCIAL INTERESTS AND THREATS TO THE FINANCIAL SECURITY OF BUSINESS ENTITIES

У статті досліджено сутність фінансових інтересів суб'єктів господарювання та їх значення для забезпечення фінансової безпеки підприємств в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Визначено основні загрози, що можуть впливати на реалізацію фінансових інтересів та джерела їх виникнення, надана класифікація фінансових інтересів суб'єктів господарювання за різними критеріями. Розглянуті внутрішні та зовнішні загрози фінансовим інтересам суб'єктам господарювання та напрями їх мінімізації. Систематизована класифікація загроз фінансовій безпеці суб'єктів господарювання. Розглянуто методичні підходи до оцінки фінансової безпеки суб'єктів господарювання, обґрунтовано необхідність комплексного підходу до виявлення ризиків і загроз. Запропоновано заходи, що сприяють зміцненню фінансової суб'єктів господарювання.

Ключові слова: фінансові інтереси, фінансова безпека, загрози, ризики, суб'єкти господарювання.

The article delves into the conceptual underpinnings and practical relevance of financial interests as a critical dimension of enterprise-level strategy in the context of a volatile and increasingly unpredictable economic landscape. It emphasizes that the identification, analysis, and safeguarding of financial interests are essential for maintaining the financial security and long-term viability of business entities. A nuanced classification of financial interests is provided, structured around key criteria such as the level and type of financial activity, temporal orientation, relative importance, and their origin within the internal or external environment of the enterprise. The paper further explores the dynamic nature of financial interests, noting their evolution in accordance with the different phases of the enterprise life cycle, and underlining the need for their continuous reassessment and alignment with broader strategic goals. Attention is given to the broad spectrum of threats that may compromise financial security, categorized into internal threats – such as misaligned financial policies, inefficient management of resources, underdeveloped investment strategies, and operational dysfunctions – and external threats, which include macroeconomic instability, inflationary pressures, fiscal unpredictability, legislative volatility, and geopolitical tensions. Moreover, the research investigates the link between threats and financial risks, arguing that unaddressed threats often escalate into systemic risks that endanger an enterprise's solvency, profitability, and strategic resilience. The study evaluates a diverse array of methodological frameworks used in financial security assessment, including expert judgment techniques, scenario-based modeling, multivariate statistical analysis (such as correlation, regression, and factor analysis), indicator-based benchmarks, and resource-functional assessment methods. Each approach is critically assessed for its precision, adaptability, and practical implementation value. In conclusion, the article advocates for a comprehensive, integrative model of financial security monitoring and management that incorporates multi-level threat identification, proactive risk mitigation, capital structure optimization, and strategic adaptability. Such a model is essential to fortify the enterprise's financial foundations and ensure the effective realization of its financial interests amid continued economic uncertainty and market fluctuations.

Key words: financial interests, financial security, threats, risks, business entities.

УДК 336.01, 658.14

DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.93-28>

Кузенко Т.Б.

к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Kuzenko Tetiana

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Постановка проблеми. У сучасних умовах динамічного розвитку економіки та посилення глобалізаційних процесів фінансові інтереси підприємств зазнають значного впливу з боку різноманітних факторів зовнішнього та внутрішнього середовища. Підприємства змушені адаптуватися до змін, які часто несуть із собою нові виклики, ризики та загрози. Недостатня увага до ідентифікації та оцінки цих загроз може призвести до зниження фінансової стабільності, втрати прибутковості та навіть до загрози існуванню суб'єкта господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання фінансових інтересів підприємств та загроз їх фінансовій безпеці розглядаються у працях багатьох провідних українських економістів і науковців. Значний внесок у формування теоретичних основ даної тематики зробили В.А. Ареф'єв, який досліджував загрози фінансовій безпеці у контексті підприємницької діяльності [2], І.О. Бланк – з позиції суперечностей між фінансовими інтересами та середовищем функціонування [3], а також О.В. Марченко, яка

звертає увагу на інструменти управління фінансовими ризиками та забезпечення стійкості фінансової системи підприємства [8].

Однак, попри широку наукову увагу, залишаються не вирішеними низка важливих аспектів загальної проблеми:

- недостатньо сформовані комплексні підходи до оцінки фінансових інтересів у зв'язку з їх динамічною та мінливістю;
- обмеженість існуючих методів ідентифікації фінансових загроз щодо їх здатності адаптуватися до умов високої економічної нестабільності;
- відсутність єдиної системи оцінювання рівня фінансової безпеки, яка б враховувала як внутрішні ресурси підприємства, так і зовнішні виклики;
- потреба в удосконаленні індикаторного підходу із урахуванням галузевої специфіки та індивідуальних характеристик підприємства;
- недостатня увага до інструментів проактивного управління фінансовими загрозами на ранніх етапах їхнього формування.

Таблиця 1

Класифікація фінансових інтересів підприємства

№	Критерій класифікації	Різновид фінансових інтересів
1	Рівень фінансової діяльності	в цілому підрозділів
2	Вид фінансової діяльності	операційні кредитні інвестиційні інноваційні та інші
3	Значимість	головні пріоритетні другорядні
4	Часовий період	короткострокові (поточні) довгострокові (стратегічні)
5	Середовище	внутрішні зовнішні

Джерело: сформовано автором

Таким чином, актуальність даного дослідження полягає у необхідності систематизації наявних підходів, розробці практичного інструментарію для діагностики та управління фінансовими інтересами й загрозами, а також у формуванні уніфікованої моделі оцінки фінансової безпеки підприємства.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження фінансових інтересів підприємства, класифікація загроз їх реалізації та обґрунтування підходів до підвищення рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кожне підприємство має власні інтереси, які проявляються у взаємодії з суб'єктами зовнішнього середовища. Така взаємодія може бути постійною або мати тимчасовий характер, здійснюватися з ініціативи самого підприємства або під впливом зовнішніх обставин, і її результати спрямовані на досягнення прибутку.

Інтереси підприємства – це форма його взаємозв'язку із зовнішніми суб'єктами, що реалізується у різних формах та часових межах і має на меті отримання економічної вигоди. Залежно від характеру інтересів, їх поділяють на економічні, соціальні, політичні та ідеологічні. Основна увага у цьому дослідженні приділяється саме економічній групі інтересів, зокрема її ключовому елементу – фінансовим інтересам підприємства.

Фінансово-економічні інтереси підприємства доволі динамічні. Вони змінюються та конкретизуються на різних етапах його функціонування.

Аналіз наукових джерел дозволив визначити класифікаційні ознаки фінансових інтересів за такими критеріями: рівень фінансової діяльності, її вид, ступінь важливості, часові межі та характер зовнішнього середовища.

У табл. 1 представлено класифікацію фінансових інтересів суб'єктів господарювання

Серед ключових фінансових інтересів підприємства виділяють наступні [1]: максимізацію його ринкової вартості; підвищення рентабельності власного капіталу та активів; забезпечення достатнього обсягу фінансових ресурсів для ведення господарської діяльності; збереження фінансової стабільності та стійкості.

У сучасних умовах господарювання підприємства зіштовхуються з численними загрозами, які здатні суттєво впливати на реалізацію їх фінансових інтересів. Такі загрози можуть погіршити фінансову стійкість, платоспроможність, загальний фінансовий стан підприємства та, як наслідок, знизити рівень його фінансової безпеки. Отже, забезпечення належного рівня фінансової безпеки прямо залежить від здатності підприємства вчасно виявляти й запобігати загрозам своїм фінансовим інтересам.

У загальному значенні під загрозою маються на увазі події чи обставини, які можуть викликати порушення стандартних бізнес-процесів, спричинити

втрати або зменшити доходи, а також загрожують реалізації політики безпеки підприємства.

Науковець І.О. Бланк визначає загрозу фінансовим інтересам як прояв суперечності між інтересами підприємства та умовами фінансового середовища, що вказує на реальну чи потенційну можливість деструктивного впливу зовнішніх чи внутрішніх факторів, що у свою чергу може призвести до економічних втрат [4].

В.А. Ареф'єв розглядає загрозу безпеці підприємства як конкретну перешкоду, що заважає ефективній виробничо-комерційній діяльності та реалізації економічних інтересів [2].

Група авторів під керівництвом Т.Г. Васильцева визначає загрозу як сукупність чинників, процесів та умов, які перешкоджають досягненню економічних інтересів суб'єктів господарювання або створюють для них небезпеку.

У процесі дослідження проаналізовано типи загроз фінансовій безпеці з метою виявлення дестабілізуючих факторів, що загрожують реалізації фінансових інтересів підприємства (див. табл. 2).

Як показано в таблиці 2, класифікація загроз за різноманітними ознаками дозволяє охопити широкий спектр небезпек, що походять як із внутрішнього, так і з зовнішнього середовища.

На основі аналізу наукових джерел встановлено, що основними загрозами фінансовій безпеці підприємства є наступні:

загрози зовнішнього середовища: викликані глобалізацією фінансових ринків, глибокою інтеграцією економік, дефіцитом ресурсів, посиленням конкуренції та міжнародними економічними конфліктами.

загрози макросередовища: економічна стагнація чи криза, висока інфляція, низька купівельна спроможність населення, зменшення внутрішнього ринку внаслідок демографічних змін, недосконалість та нестабільність законодавства, високі податкові навантаження, валютні коливання тощо.

Класифікація загроз фінансовій безпеці підприємства

№	Класифікаційна ознака	Види загроз	Сутність
1	Безпосередність впливу	прямі	за будь-яких умов викликають негативні наслідки
		непрямі	справляють негативний вплив у випадку наявності певних додаткових умов
2	Ступінь сформованості	реальні	виникнення загроз має достовірний характер
		потенційні	ймовірність яких важко оцінити (низький ступінь ймовірності)
3	Можливість виявлення	явні	обумовлені ринковими (економічними і юридичними) законами
		приховані	неявні, тимчасово сховані, що важко виявляються
4	Джерела виникнення	зовнішні	створюються в зовнішньому макросередовищі
		внутрішні	пов'язані з господарською діяльністю підприємства і його персоналу; породжуються внутрішнім мікросередовищем
5	Можливість передбачення	прогнозовані	які заздалегідь відомі
		непрогнозовані	які стають відомі при настанні
6	Об'єкти, яким вони загрожують	фінансовим операціям	спричиняють втрату доходу від операцій
		активам	загрози, які впливають на розмір активів підприємства
		інформації	неправдиве або несвоєчасне інформування суб'єктів внутрішнього та зовнішнього середовища
		технологіям	пов'язані з процесом виробництва, нововведенням
7	Тривалість	персоналу	пов'язані із браком персоналу відповідної кваліфікації
		тимчасові	діють протягом обмеженого періоду часу
8	Розмір ймовірних збитків	постійні	діють протягом усього періоду існування системи фбп й фактично непереборні
		з допустимим розміром збитків	збитки не перевищують розрахованої суми прибутку від фінансово-економічної операції чи діяльності загалом
		з критичним розміром збитків	збитки не перевищують розрахованої суми доходу від фінансово-економічної операції чи діяльності загалом
9	Ймовірність реалізації	з катастрофічним розміром збитків	збитки складають значну частку власного капіталу
		з високим рівнем ймовірності реалізації	
		з середнім рівнем ймовірності реалізації	
10	Об'єктивність чи суб'єктивність зумовленості	з низьким рівнем ймовірності реалізації	
		ті, що цілеспрямовано створюються суб'єктами зовнішнього чи внутрішнього середовищ	
11	Ступінь їх суб'єктивного сприйняття	ті, що об'єктивно зумовлені (виникають стихійно)	
		неусвідомлені	які не контролюються суб'єктом
		уявні	які існують лише в уявному поданні
		адекватні	відомі, відповідні чомусь

Джерело :сформовано автором

Загрози, що формуються в мікросередовищі підприємства, пов'язані з його безпосереднім оточенням та включають:

- вплив постачальників;
- конкуренцію, зокрема прояви недобросовісної поведінки, як-от використання маніпулятивної реклами, копіювання брендів або товарних знаків;
- переманювання кваліфікованих працівників і клієнтів конкурентами;
- прояви комерційного шпигунства, рейдерства, ворожих поглинань;
- тиск з боку споживачів, державних і місцевих органів влади (в тому числі через корупційні дії посадовців або нерівномірний розподіл пільг на користь конкурентів);
- недобросовісну політику з боку банківських установ та інших суб'єктів фінансового ринку.

Загрози внутрішнього середовища виникають як наслідок помилок або прорахунків у внутрішній політиці підприємства. Вони можуть проявлятися у наступному:

- загальній системі управління: недостатня ефективність фінансово-економічної стратегії, невірне визначення пріоритетів у фінансовому менеджменті, несвоєчасне реагування на критичні зміни;
- фінансовому менеджменті: нераціональне управління активами й капіталом, ризикована стратегія фінансування, нестача фінансових ресурсів, дисбаланс грошових потоків, нецільове використання прибутку, відсутність резервних фондів, низький рівень диверсифікації інвестиційної діяльності, надмірна концентрація фінансових ризиків, зниження ефективності інвестиційних рішень;

– виробничій сфері: технічна й технологічна відсталість, зношеність обладнання, простої у виробництві, неефективна структура витрат;

– маркетинговій діяльності: стратегія, що не відповідає ринковим умовам, нехтування дослідженнями ринку, обмежений асортимент, необґрунтована цінова політика, низька конкурентоспроможність продукції, слабкі комунікації, неправильна збутова стратегія, значні витрати на реалізацію.

Коли мова йде про безпеку підприємства, мається на увазі не лише його захист від загроз, а й від ризиків. В економічному контексті поняття «ризик» виникає тоді, коли є потреба в прийнятті рішення, тобто існує ситуація вибору [4]. Сучасні науковці трактують економічний ризик як поєднання об'єктивних і суб'єктивних чинників, що зумовлюють необхідність долати невизначеність і протиріччя в умовах вибору. Це поняття включає оцінку ймовірності досягнення бажаних результатів, враховуючи вплив як контрольованих, так і неконтрольованих факторів. Отже, ключовими компонентами ризику є необхідність ухвалення рішення та наявність альтернатив [7]. На даний час до числа основних видів фінансових ризиків підприємства відносяться наступні (рис. 1).

Для зменшення впливу фінансових ризиків підприємства можуть застосовувати низку внутрішніх управлінських заходів, спрямованих на мінімізацію їх негативних наслідків. До основних методів належать:

– уникнення ризику – розробка і впровадження таких внутрішніх заходів, які повністю усувають можливість виникнення конкретного фінансового ризику;

– лімітування ризику – застосовується переважно до фінансових операцій із високим або критичним рівнем ризику. Реалізується шляхом запровадження внутрішніх нормативів під час формування фінансової політики підприємства;

– диверсифікація ризику – передбачає розподіл ризиків з метою зменшення впливу окремих, переважно несистемних (специфічних), ризиків на загальну фінансову стабільність;

– трансферт (перенесення) ризику – полягає у передачі частини ризиків іншим сторонам (наприклад, партнерам або страховим компаніям) у межах окремих фінансових операцій;

– самострахування – передбачає створення підприємством власних резервів фінансових ресурсів для покриття можливих збитків у разі виникнення ризиків, не пов'язаних безпосередньо з діяльністю контрагентів.

Одним із ключових чинників ефективної протидії ризикам є своєчасне й точне виявлення загроз для фінансових інтересів підприємства [2]. З огляду на різноманітність і кількість можливих загроз, виникає необхідність у системному підході до їх аналізу. Це включає:

– оцінку як внутрішніх, так і зовнішніх загроз;

– визначення ймовірних наслідків їхнього впливу на фінансову діяльність;

– формування системи превентивних управлінських рішень, що сприятимуть оперативній адаптації підприємства до змін у середовищі [1].

У табл. 3 представлено основні фінансові інтереси суб'єкта підприємництва та заходи, виконання яких допоможе запобігти діям загроз фінансовій безпеці.

Ідентифікація факторів, що впливають на фінансову безпеку та можуть перешкоджати досягненню фінансових цілей підприємства, дала змогу сформулювати комплекс заходів, реалізація яких сприяє підвищенню рівня фінансової безпеки.

Сучасні методики оцінювання фінансової безпеки надають широкі можливості для глибокого

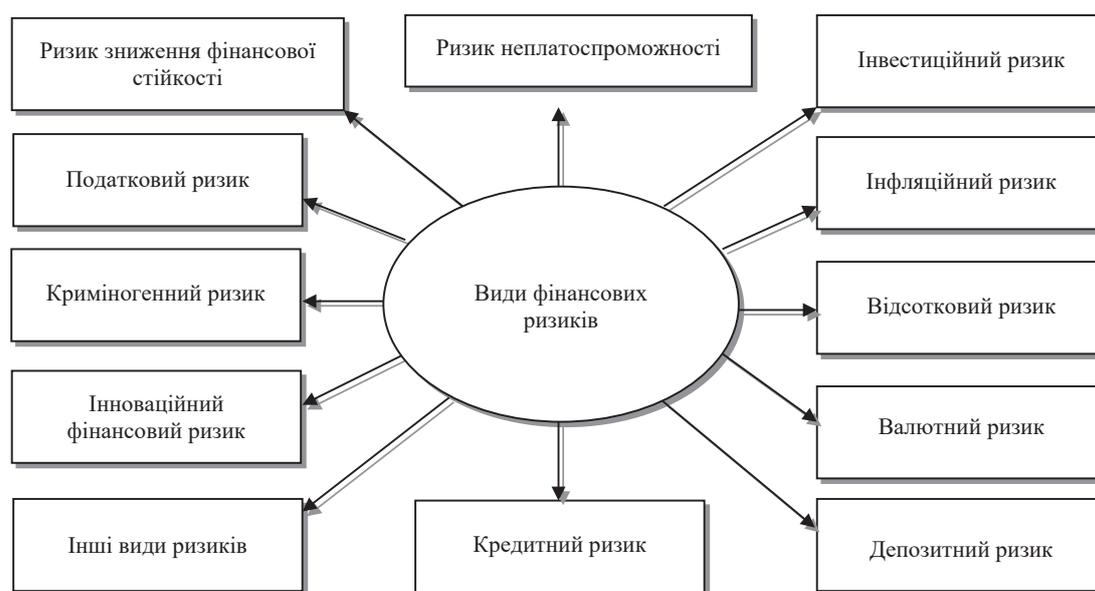

Рис. 1. Основні види фінансових ризиків

Джерело: [4]

Протидії загрозам для досягнення фінансових інтересів підприємства

Фінансовий інтерес	Загроза	Протидії загрозам
1. Зростання ринкової вартості суб'єкта підприємництва.	1. Зниження місткості ринку; 2. Зниження купівельної спроможності споживачів продукції.	1) зростання ринкової ціни акцій суб'єкта підприємництва; 2) покращання іміджу суб'єкта підприємництва і його торгової марки; 3) збільшення інвестицій в основні засоби; 4) зниження вартості залучення капіталу; 5) оптимізація грошових потоків.
2. Максимізація прибутку суб'єкта підприємництва при досягненні якості прибутку.	1. Висока вартість залучення фінансових ресурсів; 2. Дефіцит кваліфікованих працівників.	1) мінімізація відрахувань до бюджету; 2) оптимізація дивідендних виплат; 3) своєчасне і повне повернення кредитів; 4) зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції; 5) раціоналізація джерел фінансування розвитку виробництва; 6) інноватизація суб'єкта підприємництва; 7) досягнення поточної та стратегічної конкурентоспроможності суб'єкта підприємництва; 8) задоволення інтересів власників і працівників суб'єкта підприємництва.
3. Забезпечення суб'єкта підприємництва основним і оборотним капіталом, оптимальне співвідношення власного і позикового капіталу.	1. Уповільнення платіжного обороту; 2. Неєфективна політика фінансування.	1) ефективне ведення комерційної діяльності; 2) зростання прибутку; 3) зростання ліквідності; 4) корегування коефіцієнту фінансового левериджу; 5) визначення найбільш ефективних джерел формування коштів; 6) генерування додаткового прибутку; 7) дотримання золотого правила фін-ня через максимізацію коефіцієнта покриття.
4. Забезпечення суб'єкта підприємництва інвестиціями.	Неєфективна інноваційно-інвестиційна політика	1) розвиток виробництва продукції (товарів, робіт, послуг); 2) впровадження науково-технічних досягнень у господарську діяльність.
5. Оптимізація відрахувань суб'єкта підприємництва до бюджету.	Неєфективна податкова політика	1) зниження відповідно до чинного законодавства обсягів сплати податків до бюджету; 2) зниження обов'язкових платежів до спеціальних державних фондів

Джерело: [8]

аналізу фінансової діяльності підприємства, виявлення потенційних загроз і формування ефективних управлінських рішень. Проте в економічній науці відсутній єдиний підхід до визначення рівня фінансової безпеки, що зумовлено різноманіттям її складових і відмінностями у їхньому значенні для різних підприємств. Як правило, аналіз здійснюється поетапно за кожною окремою складовою, тому сформувавши загальний висновок буває досить складно.

Незважаючи на це, деякі підходи та інструменти діагностики вже набули широкого застосування:

- метод експертних оцінок полягає в визначенні інтегрального рівня надійності підприємства та оцінці рівня підприємницького ризику;

- сценарний аналіз дозволяє моделювати кілька можливих варіантів розвитку подій, пов'язуючи зміни зовнішнього середовища з внутрішніми результатами діяльності підприємства. Цей метод є основою для побудови адаптивних систем управління;

- методи оптимізації базуються на пошуку екстремальних значень цільових функцій (максимуму або мінімуму) в межах заданих обмежень, що дозволяє досягати найбільш вигідного варіанту з погляду фінансової безпеки;

- багатовимірний статистичний аналіз (кореляційний, регресійний, кластерний, факторний,

аналіз часових рядів тощо) дозволяє аналізувати динаміку фінансових показників, виявляти закономірності та прогнозувати майбутні ризики.

- моделі штучних нейронних мереж забезпечують аналіз складних нелінійних взаємозв'язків та адаптацію до великої кількості змінних;

- теоретико-ігрові підходи використовуються для аналізу ситуацій багатостороннього конфлікту, коли рішення підприємства впливають на інші сторони і навпаки.

У науковій літературі сформувались декілька підходів до кількісного вимірювання фінансової безпеки:

Індикаторний підхід ґрунтується на системі порогових значень ключових фінансових показників, що дозволяють визначити стан економічної безпеки шляхом порівняння з фактичними даними. Проблемою цього підходу є відсутність єдиної методики формування індикаторів з урахуванням особливостей підприємства (галузь, форма власності, структура капіталу тощо). Це зумовлює потребу в постійному оновленні індикаторів, що підвищує трудомісткість аналітичної роботи.

Ресурсно-функціональний підхід намагається охопити всі функціональні елементи підприємства, але ризикує розмити саму суть поняття фінансової

безпеки. Крім того, опора на експертні оцінки ускладнює забезпечення об'єктивності результатів.

Прибутковий підхід передбачає використання факту отримання прибутку як критерію фінансової безпеки. Відсутність прибутку або наявність збитків свідчить про загрозу банкрутства та невиконання фінансових інтересів підприємства. Прибуток розглядається як індикатор ефективного використання ресурсів, здатність підприємства до простого відтворення та узгодження його інтересів із вимогами зовнішнього середовища. Однак абсолютне значення прибутку не відображає інтенсивності використання активів і не дозволяє оцінити глибину ризиків.

Таким чином, комплексна оцінка фінансової безпеки підприємства потребує поєднання кількох методичних підходів із урахуванням специфіки його діяльності, що забезпечує обґрунтованість управлінських рішень і сприяє стабільному розвитку (табл. 4).

Визначення відповідності прибутку підприємства його витратам і розміру використаного капіталу здійснюється за допомогою показників рентабельності витрат та загального капіталу. Ці показники дозволяють оцінити ефективність господарської діяльності підприємства і, частково, його фінансову стійкість.

Однак ефективне використання ресурсів лише частково характеризує рівень фінансової безпеки, адже більше відображає внутрішні аспекти

Таблиця 4

Підходи до визначення рівня фінансової безпеки підприємства

Методичний підхід (автор)	Переваги	Недоліки	Особливості застосування
Індикаторний	Забезпечує можливість врахування широкого спектра показників і охоплює основні напрями діяльності підприємства	Брак чітко сформованої методичної бази для визначення значень індикаторів, що потребує постійного її оновлення; відсутність узагальненого висновку щодо інтегрального рівня фінансової безпеки	Вимагає регулярного збору та моніторингу значної кількості показників фінансово-господарської діяльності й може бути застосований на стадії оцінювання та аналізу рівня фінансової безпеки
Ресурсно-функціональний	Усебічне врахування основних показників економічної безпеки підприємства та зручність у тлумаченні результатів оцінювання.	Наявність суб'єктивного впливу експертної оцінки під час встановлення вагових коефіцієнтів; поєднання показників різної природи може викривити достовірність оцінки; застосування лінійної моделі не завжди адекватно відображає реальний рівень безпеки	Метод доцільно застосовувати на підприємствах реального сектора економіки, оскільки він дає змогу оцінити не лише рівень економічної безпеки, а й ефективність використання наявного ресурсного потенціалу
Забезпечення програмно-цільового управління розвитком підприємства	Застосування багатовимірного аналізу сприяє підвищенню обґрунтованості та точності оцінки	Ускладненість аналізу та оцінювання стійкості зведеного інтегрального показника в межах заданого діапазону його варіацій	Метод доцільно застосовувати для класифікації індикаторів безпеки та виділення локальних груп загроз фінансовій безпеці підприємства
Інвестиційний	Дозволяє зробити висновок щодо доцільності окремих заходів посилення економічної безпеки	Недостатньо враховує рівень безпеки більшості (крім інвестиційної) функціональних складових економічної безпеки підприємства	Доцільно використовувати при розробці заходів у межах блоку «формування адаптивної реакції» підприємств
Оцінки та управління ризиками	Дозволяє визначити рівень ризику як ймовірності небезпеки діяльності підприємства	Не приділяється належна увага оцінці економічної ефективності діяльності підприємства та використанню ним ресурсного забезпечення як передумов його економічної безпеки	Варто використовувати при діагностиці загроз економічній безпеці підприємства
Наявності чистого прибутку	Простота оцінки	Неврахування багатьох неекономічних функціональних складових безпеки (силової, інформаційної, інституційно-правової та ін.) й прогнозування ризиків	Доцільно використовувати для підприємств, які знаходяться в передкризовому стані
Ймовірності банкрутства підприємства	Дозволяє оцінити ймовірність банкрутства як основного індикатора безпеки	Не враховує окремі складові економічної безпеки, а також тривалість перебування підприємства у передбанкрутному стані	
Оцінки вартості підприємства з використанням дохідного підходу	Забезпечує постійний моніторинг стану безпеки з урахуванням платоспроможності і ризику діяльності	Непрямий характер зв'язку між зміною ринкової вартості підприємства та рівнем його економічної безпеки	Доцільно застосовувати при здійсненні операцій купівлі-продажу підприємства, бізнесу, акцій та ін.

Джерело :сформовано автором

діяльності підприємства – ступінь технологічної прогресивності, ефективність управління виробництвом та персоналом – ніж гармонійність його інтересів із інтересами зовнішніх стейкхолдерів. Крім того, рентабельність характеризує переважно минулі періоди, оскільки базується на ретроспективних показниках, і не завжди враховує актуальне становище підприємства на ринку.

Попри свою інформативність, рентабельність витрат і капіталу не дає змоги точно оцінити рівень дотримання фінансових інтересів підприємства. Орієнтація на порівняння з аналогічними підприємствами також має обмежену точність, оскільки такі зіставлення ускладнені розбіжностями у галузевій приналежності, масштабах діяльності, структурі капіталу та ступені важливості окремих інтересів навіть для схожих підприємств.

Окремий підхід до оцінки фінансової безпеки ґрунтується на співставленні обсягу інвестицій із ресурсами, спрямованими на забезпечення фінансової безпеки. Він враховує значення розширеного відтворення капіталу як умови досягнення та узгодження фінансових інтересів підприємства із зовнішнім середовищем. Це дозволяє визначати конкретні рівні фінансової безпеки.

Підсумовуючи, систематизація методичних підходів до оцінки фінансової безпеки підприємства засвідчила: для об'єктивної та всебічної оцінки необхідно використовувати сукупність показників, зокрема фінансової стійкості, платоспроможності, рентабельності та ділової активності. Водночас повноцінна оцінка не може базуватись на окремому підході – вона має спиратись на комплексний аналіз як внутрішніх параметрів підприємства, так і чинників зовнішнього середовища.

Висновок. У статті обґрунтовано, що фінансові інтереси підприємства є ключовим чинником його функціонування та розвитку в умовах зростаючої економічної нестабільності. Їх реалізація залежить від здатності суб'єкта господарювання своєчасно ідентифікувати потенційні загрози та ефективно реагувати на них. Проведений аналіз дозволив класифікувати основні загрози фінансовій безпеці за різними ознаками та визначити їх деструктивний вплив на діяльність підприємства. Узагальнення наукових підходів до оцінки рівня фінансової безпеки показало необхідність комплексного підходу, який враховує як внутрішні, так і зовнішні фактори. Розроблені пропозиції щодо мінімізації фінансових ризиків та підвищення рівня фінансової стійкості є практично значущими й можуть бути використані у фінансовому менеджменті підприємств для досягнення стратегічних цілей і підвищення конкурентоспроможності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Антоненко В. М. Фінансовий результат як фактор впливу на фінансову безпеку підприємства. *Коммунальное хозяйство городов*. 2013. № 108. С. 350–359.

2. Ареф'єв В. А. Методичні підходи до оцінки фінансової безпеки підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2010. Вип. 125. С. 135–149.

3. Бланк І. О. Управління фінансовою безпекою підприємства. Київ: Ника-Центр, 2006. 776 с.

4. Іващук О. В., Радзіховська Л. М. Сутність поняття «економічний ризик»: ретроспектива та сучасність. *Economic theory and history of economic thought: Economic Annals-XX*. 2015 № 7 (1). С. 4–7.

5. Кириченко О. А., Кудря І. В. Вдосконалення управління фінансовою безпекою підприємств в умовах кризи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 10. С. 22–26.

6. Ковальов Д., Сухорукова Т. Економічна безпека підприємства. *Економіка України*. 2008. № 10. С. 48–52.

7. Козак Л. С., Багровецька І. В. Концептуальні та методичні засади формування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства. *Економіка і управління*. 2008. № 13. С. 97–101.

8. Марченко О. М. Актуальні загрози фінансово-економічній безпеці суб'єктів господарювання. *Науковий вісник*. 2011. № 6. С. 171–184.

REFERENCES:

1. Antonenko V. M. (2013) Finansovyi rezultat yak faktor vplyvu na finansovu bezpeku pidpriemstva [Financial Result as a Factor Influencing the Financial Security of an Enterprise]. *Kommunalnoe khoziaistvo horodov*, no. 108, pp. 350–359.

2. Arefyev V. A. (2010) Metodichni pidkhody do otsinky finansovoi bezpeky pidpriemstva [Methodological Approaches to Assessing the Financial Security of an Enterprise]. *Visnyk NTU "KhPI"*, no. 125, pp. 135–149.

3. Blank I. O. (2006) Upravlinnia finansovoi bezpekoiu pidpriemstva [Management of Enterprise Financial Security]. Kyiv: Nyka-Tsentr, 776 p.

4. Ivashchuk O. V., Radzikhovska L. M. (2015) Sutnist poniattia "ekonomichniy ryzyk": retrospektyva ta suchasnist [The Essence of the Concept of "Economic Risk": Retrospective and Modernity]. *Economic Theory and History of Economic Thought: Economic Annals-XX*, no. 7 (1), pp. 4–7.

5. Kyrychenko O. A., Kudria I. V. (2009) Vdoskonalennia upravlinnia finansovoi bezpekoiu pidpriemstv v umovakh kryzy [Improving the Management of Enterprise Financial Security in Times of Crisis]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 10, pp. 22–26.

6. Kovalov D., Sukhorukova T. (2008) Ekonomichna bezpeka pidpriemstva [Economic Security of an Enterprise]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 10, pp. 48–52.

7. Kozak L. S., Bahrovetska I. V. (2008) Bahrovetska I. V. Kontseptualni ta metodychni zasady formuvannia mekhanizmu zabezpechennia finansovoi bezpeky pidpriemstva [Conceptual and Methodological Principles for Forming a Mechanism to Ensure the Financial Security of an Enterprise]. *Ekonomika i upravlinnia*, no. 13, pp. 97–101.

8. Marchenko O. M. (2011) Aktualni zahrozy finansovo-ekonomichnii bezpetsi subiektiv hospodariuvannia [Current threats to the financial and economic security of business entities]. *Naukovyi visnyk*, no. 6, pp. 171–184.